Katarzyna Płonka-Bielenin*

KONSTYTUCJA RP WYZNACZNIKIEM WOLNOŚCI PRASY

WPROWADZENIE

Wolność prasy determinowana jest przepisami Konstytucji RP, czyli aktem prawnym najwyższej rangi w państwie. Przy czym podejmując problematykę wolności prasy, jej korzeni należy szukać już w koncepcji prawa natury, które różnie było pojmowane w epokach poprzedzających odrodzenie[1].

Racjonalistyczna koncepcja prawa natury[2] znalazła wyraz przede wszystkim w myśli Hugo Grotiusa (1583–1645) czy Samuela Pufendorfa (1632–1694), których głównym celem było opisanie trwałego, niezależnego od Boga i ludzi istniejącego porządku świata[3]. Przeciwstawiono prawo ustanowione (*ius civile*), które było związane ze zmianą stosunków społecznych i politycznych prawu natury (*ius naturale*), mającym „podstawę w stałej i powszechnej naturze ludzkiej"[4]. Czasy walki burżuazji z monarchią absolutną stały się okresem nader istotnym, przełomowym dla rozkwitu doktryny prawa natury oraz praw podmiotowych, czyli pewnych zasad charakterystycznych, przyrodzonych naturze ludzkiej[5].

Nurt liberalny[6], a w szczególności koncepcja Johna Locke'a (1632–1704) stanowiąca, iż celem prawa „nie jest znoszenie i ograniczenie wolności, lecz zachowanie i powiększenie (...)"[7], stanowiły wyraz istotnej zasady, iż niezależność od przymusu i przemocy ze strony innych nie jest możliwa, jeżeli nie ma wiążącego wszystkich prawa[8].

---

* dr; adiunkt w Katedrze Prawa i Administracji Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej w Katowicach.

1 W. Tatarkiewicz, *Historia filozofii*, t. II, Warszawa 1968, s. 30: „Odrodzenie wydało zastęp myślicieli, którzy zwalczając średniowieczną tradycję i jej doktryny nadprzyrodzone, uznawali za prawdziwe i słuszne to tylko, co rozum swymi naturalnymi środkami pozna".

2 Szerzej na temat prawa natury: H. Olszewski, M. Zmierczak, *Historia doktryn politycznych i prawnych*, Poznań 1994, s. 124-127.

3 Red. M. Chmaj, *Wolności i prawa człowieka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2008, s. 16-17.

4 I. Dobosz, *Prawo prasowe*, Warszawa 2006, s. 45.

5 R. Bartoszcze, *Gwarancje wypowiedzi w Europie Zachodniej*, Kraków 1995, s. 8-9.

6 M. Chmaj (red.), *Wolności i prawa człowieka...*, s. 17. J. Locke głosił, iż władza państwa powołana zostaje przez jednostki, które są zintegrowane wcześniej w społeczeństwo do wykonania określonych zadań. Taka władza zakotwiczona jest w umowie zawartej między wolnymi i równymi ludźmi, gotowymi zrzec się części swojej naturalnej wolności w zamian za pewne gwarancje. Państwo ma charakter wyraźnie kontraktowy. Postrzeganie państwa jako umowy społecznej widoczne jest także w teorii Thomasa Hobbesa (1588–1679); także M. Nowak, *Trzy generacje praw człowieka ich znaczenie w świetle przesłanek ideowych i historycznych oraz w świetle ich genezy*, [w:] B. Banaszak (red.), *Prawa człowieka, geneza, koncepcje, ochrona*, Wrocław 1993, s. 107.

7 J. Locke, *Dwa traktaty o rządzie. Traktat drugi*, Warszawa 1992, s. 201.

8 M. Chmaj (red.), *Wolności i prawa człowieka...*, s. 17.

Na przełomie XVIII i XIX wieku nastąpiła krytyka koncepcji prawno naturalnych, dokonana przede wszystkim przez szkołę historyczną oraz teologiczną, co wpłynęło na rozwój pozytywizmu. Pozytywizm prawniczy w swojej modelowej postaci wskazywał, iż jedynym prawem jest prawo stanowione, ewentualnie autoryzowane przez państwo. Ujęcie pozytywistyczne właściwie nie akceptowało tezy o istnieniu przyrodzonych praw człowieka, lecz zakładało, iż są wyrazem woli państwa. Koncepcja ta wskazywała, iż jednostce przysługują określone prawa, nie jako człowiekowi, lecz z uwagi na to, że jest obywatelem danego państwa[9]. Pozytywizm mimo wielu zalet, posiadał także pewne wady. Przede wszystkim nie dawał odpowiedzi na pytania: jak należy rozwiązywać pewne konflikty między wartościami, które są istotne dla jednostki i społeczeństwa; do jakich priorytetowych wartości powinien odwoływać się ustawodawca oraz organ stosujący prawo; jak ustanowić hierarchię poszczególnych praw obywatelskich[10].

Prawnonaturalna koncepcja praw człowieka w ujęciu liberalnym stała się wyzwaniem dla krytyki marksistowskiej. Przy czym klasycy marksizmu nie wskazali wyraźnej koncepcji modelu prawa i wolności człowieka w państwie socjalistycznym, a jedynie wskazywali, że przez wyzwolenie całego ludu jednostka może osiągnąć wolność. Zatem socjalistyczna doktryna państwa w zasadzie nawiązywała do nurtu pozytywistycznego, podkreślając, iż wyznacznikiem praw człowieka jest sformułowanie ich w przepisach prawa pozytywnego[11]. W konsekwencji przyjmowano, iż prawa człowieka to prawa podmiotowe, wyznaczone przez zespół przepisów prawnych.

Zmiany ustroju państwa polskiego wymogły uchwalenie w dniu 2 kwietnia 1997 r. nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej[12]. Uchwalenie Konstytucji stworzyło nową sytuacją prawno-polityczną[13], a zarazem przyczyniło się do nowego podejścia wobec wolności prasy.

I. Dobosz wskazuje, iż początków wolności prasy należy szukać w koncepcjach wolności myśli[14]. Pojęcie to ma znaczenie nadrzędne, a zarazem wypływa z niego wolność przekonań. Patrząc przez pryzmat istniejących zasad współżycia społecznego, należy uznać, że nie wszystkie przekonania są tak samo istotne. Grunt stanowią przekonania w zakresie: po pierwsze, wyznań religijnych; po wtóre, uczuć narodowych; po trzecie, poglądów politycznych[15]. Wolność przekonań ma swój sens tylko wówczas, gdy istnieje możliwość ich wyrażania, uzewnętrznienia, a to nierozerwalnie wiąże się z wolnością wypowiedzi[16].

Przez wolność wypowiedzi rozumie się zwykle „możliwość wyrażania w wybranej formie, werbalnej bądź niewerbalnej, myśli i poglądów"[17]. Pojęcie to rozumiane jest nierzadko szerzej i obejmuje nie tylko swobodę rozpowszechniania informacji i poglądów wszelkiego

[9] Ibidem, s. 21.
[10] I. Dobosz, *Prawo prasowe*..., s. 46.
[11] A. Michalska, *Podstawowe prawa człowieka w prawie wewnętrznym a Pakty Praw Człowieka*, Warszawa 1976, s. 32; szerzej na temat ideologii marksizmu: H. Olszewski, M. Zmierczak, *Historia doktryn politycznych*..., s. 255-269.
[12] Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483, z późn. zm.
[13] W. Skrzydło (red.), *Polskie prawo konstytucyjne*, Lublin 1997, s. 15.
[14] I. Dobosz, *Prawo prasowe*..., s. 47; także L. Szot, *Wolność dziennikarzy w polskim systemie prawnym*, Wrocław 2003, s. 23.
[15] I. Dobosz, *Prawo prasowe*..., s. 47.
[16] Pojęcie wolności wypowiedzi jest pojęciem szerszym aniżeli wolność słowa, ponieważ oznacza każdą prezentację poglądów, która jest widoczna dla innych, np. słowem, obrazem, gestem itd.
[17] J. Sobczak, *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 32.

rodzaju bez względu na granice, i jest wyrażane słowem, pismem, drukiem, w postaci dzieła sztuki czy w jakikolwiek inny sposób, według własnego wyboru, jak również obejmuje możliwość poszukiwania i otrzymywania informacji[18]. Z wolnością wypowiedzi nieodzownie łączy się prawo wyboru formy, w jakiej zostanie ona wyrażona, a więc możliwość publikacji. Publikacja to nadanie wskazanym treściom takiej formy, która umożliwi im dotarcie do pewnego kręgu odbiorców. Jedną z możliwych form jest prasa *sensu largo*[19].

Wolność prasy z pewnością ma charakter nie tylko prawa obywatelskiego, ale również prawa człowieka[20], jest ona pochodną wolności publikowania w ogóle i związana jest z działalnością wszystkich periodycznych środków masowego komunikowania, i to bez względu na stopień ich aktualnego rozwoju[21].

WOLNOŚĆ PRASY W REGULACJACH PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO

Ze względu na swoją rangę i znaczenie wolność prasy znalazła także odzwierciedlenie w regulacjach międzynarodowych.

Pierwszym wielostronnym traktatem o uniwersalnym zasięgu obowiązywania, który zmierzał do międzynarodowej ochrony praw człowieka, była Karta Narodów Zjednoczonych uchwalona w 1945 r. Akt ten wyrażał wiarę Narodów Zjednoczonych w „podstawowe prawa człowieka, godność i wartość jednostki ludzkiej", przy czym nie zawierał ani definicji, ani katalogu praw przysługujących człowiekowi[22]. Dlatego też 10 grudnia 1948 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uchwaliło kolejny akt prawa międzynarodowego – Powszechną Deklarację Praw Człowieka, która z pewnością jest aktem o charakterze uniwersalnym[23]. Stosownie do treści art. 19 powołanej Deklaracji „Każdy ma prawo do wolności poglądów i wypowiedzi; prawo to obejmuje nieskrępowaną wolność posiadania poglądów oraz poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji oraz idei wszelkimi środkami i bez względu na granice"[24].

Wolność słowa i druku wyrażona w art. 19 Powszechnej Deklaracji nie zawiera jednak wzmianki ani o odpowiedzialności, ani o respektowaniu suwerenności państwowej w toku przepływu informacji[25].

---

[18] Ibidem, s. 32.
[19] J. Barta, I. Dobosz, *Prawo prasowe*, Kraków 1989, s. 19-20.
[20] L. Szot, *Wolność dziennikarzy w polskim systemie prawnym*, Wrocław 2003, s. 41.
[21] I. Dobosz, *Prawo prasowe...*, s. 47.
[22] K. Hołysz, *Interpretacja Praw Człowieka w publikacjach Anny Michalskiej*, POLIHYMNIA, Lublin 2002, s. 21.
[23] Pod względem treści „(...) jej postanowienia dotyczą każdej jednostki ludzkiej bez względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, wyznanie, poglądy polityczne, narodowościowe, pochodzenie społeczne, majątek, urodzenie, czy jakiekolwiek inne różnice" (art. 2 ust. 1). Ponadto wszystkie przepisy Deklaracji z wyjątkiem tych, które dotyczą praw politycznych przysługujących wyłącznie człowiekowi, jako obywatelowi danego państwa, wyrażają się sformułowaniem „każdy człowiek", a więc cała Deklaracja skierowana jest do „wszystkich ludzi i wszystkich organów społeczeństwa". Postanowienia te zostały wyrażone przede wszystkim w preambule Powszechnej Deklaracji Praw Człowiek oraz w jej art. 1, 2 i 29.
[24] R. Bartoszcze, *Gwarancje wolności wypowiedzi…*, s. 81.
[25] L. Wiśniewski, *Wolność słowa i druku*, [w:] R. Wieruszewski (red.), *Prawa człowieka, model prawny*, Wrocław 1991, s. 685.

Przepis ten nawiązuje do liberalizmu. Wskazany pogląd dotyczący wolności słowa nie przewiduje możliwości ograniczenia prawa jednostki dotyczącej swobody komunikowania. Jednak stosownie do treści art. 29 ust. 2, który stanowi, iż: „W korzystaniu ze swoich praw i wolności każdy podlega jedynie takim ograniczeniom, które są określone przez prawo, wyłącznie w celu zapewnienia należytego uznania i poszanowania praw i wolności innych oraz zadośćuczynienia słusznym wymaganiom moralności, porządku publicznego i powszechnego dobrobytu w demokratycznym społeczeństwie"[26], możemy wskazać na pewne kategorie ograniczające tę swobodę. Ograniczeniem wolności komunikowania się jest konieczność ochrony i poszanowania praw każdej jednostki[27].

Charakter prawny Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka jako rezolucji Zgromadzenia Ogólnego nie posiada formalnie wiążącego charakteru, nie ulega jednak wątpliwości, iż od momentu uchwalenia posiada ona szczególnie doniosłe znaczenie. Stanowi dyrektywę postępowania dla państw, a w szczególności członków ONZ[28].

Istotne znaczenie dla utworzenia uniwersalnego systemu praw człowieka miało również uchwalenie przez Zgromadzenie Ogólne NZ 16 grudnia 1966 r. paktów: Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych[29], Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych[30] oraz Protokołu Fakultatywnego do Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych[31].

Gwarancje wolności prasy w Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych zostały wyrażone z pewnością przez art. 19 w brzmieniu: „Każdy człowiek ma prawo do posiadania bez przeszkód własnych poglądów (...) ma prawo do swobodnego wyrażania opinii; prawo to obejmuje swobodę poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania wszelkich informacji i poglądów, bez względu na granice państwowe, ustnie, pismem lub drukiem, w postaci dzieła sztuki bądź w jakikolwiek inny sposób według własnego wyboru. Realizacja praw (...) pociąga za sobą specjalne obowiązki i specjalną odpowiedzialność. Może ona w konsekwencji podlegać pewnym ograniczeniom, które powinny być jednak wyraźnie przewidziane przez ustawę i które są niezbędne w celu:

a) poszanowania praw i dobrego imienia innych;

b) ochrony bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego albo zdrowia lub moralności publicznej".

Treść wskazanego przepisu wskazuje, iż Pakty Praw Człowieka stoją na stanowisku formalnej wolności prasy[32].

---

[26] R. Bartoszcze, *Gwarancje wolności wypowiedzi*..., s. 81.
[27] L. Szot, *Wolność dziennikarzy*..., s. 42.
[28] R. Bierzanek, J. Symonides, *Prawo międzynarodowe publiczne*, Warszawa 1998, s. 274.
[29] Dz.U. z 1977 r., nr 38, poz. 167.
[30] Dz.U. z 1977 r., nr 38, poz. 169.
[31] Dz.U. z 1994 r., nr 23, poz. 80.
[32] I. Dobosz, *Prawo prasowe*..., s. 54-55. Można wyróżnić dwie koncepcje wolności prasy (materialną i formalną). Koncepcja materialna (absolutna) nie została zrealizowana właściwie przez ustawodawstwo żadnego kraju. Do nielicznych wyjątków należą Stany Zjednoczone, gdyż pierwsza poprawka do Konstytucji Stanów Zjednoczonych z 1787 r. w tzw. Karcie Praw z 1791 r. stanowi, iż „Kongres nie może stanowić ustaw (...) ograniczających wolność słowa lub prasy". Natomiast koncepcja formalnej wolności prasy znalazła wyraz w ustawodawstwach większości państw, co zostało wyrażone, przede wszystkim tym, iż wolność słowa i prasy

Przewidziane zostały pewne ograniczenia, które mogą mieć charakter wyłącznie prawny oraz mogą dotyczyć tylko wskazanych w przepisach *expressis verbis* przypadków.

Następnie art. 20 przywołanego wyżej Paktu wskazuje na dalsze ograniczenia wolności, stanowiąc: „Wszelka propaganda wojenna powinna być ustawowo zakazana. Popieranie w jakikolwiek sposób nienawiści narodowej, rasowej lub religijnej, stanowiącej podżeganie do dyskryminacji, wrogości lub gwałtu, powinno być ustawowo zakazane".

Na podstawie wskazanych regulacji międzynarodowych należy stwierdzić, iż wolność wypowiedzi w odniesieniu do innych wartości nie zawsze posiada charakter nadrzędny. Regulacje międzynarodowe dopuszczają możliwość zastosowania określonych środków przez państwa będące stronami Paktu, które to środki dają podstawę do uchylenia niektórych przepisów wskazanego Paktu w niezbędnych granicach. Podstawę prawną do uchylenia art. 19 Paktu daje między innymi art. 4, stanowiąc: „W przypadku gdy wyjątkowe niebezpieczeństwo publiczne zagraża istnieniu narodu i zostało ono urzędowo ogłoszone, Państwa Strony niniejszego Paktu mogą podjąć kroki mające na celu zawieszenie zobowiązań wynikających z niniejszego Paktu w zakresie ściśle odpowiadającym wymogom sytuacji, pod warunkiem że kroki te nie są sprzeczne z innymi ich zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego (...)". W świetle powyższego należy wskazać, iż w żadnym dokumencie ONZ nie ma absolutnej akceptacji wolności wypowiedzi, tzn. w ściśle określonych sytuacjach istnieje możliwość ograniczenia tej wolności.

Kolejna ratyfikowana przez RP umowa międzynarodowa, czyli Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, również deklaruje wolność wypowiedzi. Stosownie do treści art. 10 ust. 1 Konwencji „Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa Państw do poddania procedurze zezwoleń przedsiębiorstw radiowych, telewizyjnych lub kinematograficznych". W Konwencji zostały zagwarantowane prawa człowieka, a wśród nich prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania (oraz ich uzewnętrzniania), jak również prawo do wolności wyrażania opinii.

Przywołana Konwencja, która została uchwalona 4 listopada 1950 r. w Rzymie, ma charakter lokalny, gdyż dotyczy ona państw – członków Rady Europy[33]. Z pewnością jest ona gwarantem wolności wypowiedzi, przy czym wprowadza ona także ograniczenia w tym zakresie. Konwencja wyraźnie wskazuje na możliwość koncesjonowania działalności radiowej, telewizyjnej i kinematograficznej. Ponadto w art. 10 ust. 2 wskazuje, że „Korzystanie z tych wolności, jako pociągające za sobą obowiązki i odpowiedzialność, może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa publicz-

jest limitowana pewnymi ograniczeniami. Charakter tych ograniczeń nie jest ani jednolicie unormowany, ani akceptowany, jak również istnieją odmienne stanowiska przedstawicieli nauki w tym względzie.

[33] Szerzej na temat Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności: R. Kuźniar, *Prawa człowieka, prawo, instytucje, stosunki międzynarodowe*, Warszawa 2006, s. 173-176.

nego, ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej".

Zatem z dalszej części cytowanego artykułu można wysunąć wniosek, iż wprowadzono zasadę, że ograniczenia są dopuszczalne, ale jedynie wówczas, gdy przewiduje to ustawa. Wprowadzona została także przesłanka „niezbędności ograniczeń w społeczeństwie demokratycznym" i wymienione zostały enumeratywnie dopuszczalne kierunki tych ograniczeń. Z pewnością nie są to jedyne ograniczenia w zakresie działalności mediów wskazane w Konwencji; na uwagę zasługuje również art. 6 i art. 15.

Pierwszy ze wskazanych artykułów przewiduje możliwość wyłączenia prasy i publiczności z udziału w procesach sądowych ze względu na „(...) porządek publiczny lub bezpieczeństwo państwowe w społeczeństwie demokratycznym, gdy wymaga tego dobro małoletnich lub gdy służy to ochronie życia prywatnego stron albo też w okolicznościach szczególnych, w granicach uznanych przez sąd za bezwzględnie konieczne, kiedy jawność mogłaby przynieść szkodę interesom wymiaru sprawiedliwości". Natomiast drugi z przywołanych artykułów zezwala zawiesić niektóre prawa, m.in. prawo do wolności wypowiedzi „w przypadku wojny lub innego niebezpieczeństwa publicznego zagrażającego życiu narodu (...)".

Istotne znaczenie dla omawianej problematyki ma także treść Traktatu o Unii Europejskiej z dnia 7 lutego 1992 r., który odwołuje się bezpośrednio do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Ponadto na Konwencję powołuje się także Europejska konwencja o telewizji ponadgranicznej, sporządzona w Strasburgu w dniu 5 maja 1989 r. Stanowi ona o wolności odbioru i retransmisji, co zostało wskazane w preambule oraz w art. 4: „Strony zagwarantują wolność wyrażania opinii i informacji zgodnie z art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a także swobodny odbiór oraz nie będą ograniczać retransmisji na swoich terytoriach (...)".

W świetle przeprowadzonej analizy można przyjąć, iż na gruncie aktów prawa międzynarodowego nie ma akceptacji absolutnej wolności wypowiedzi. Funkcjonuje generalna zasada, iż ograniczenia są dopuszczalne w tym zakresie, przy czym muszą mieć charakter prawny, tzn. określony w ustawach, oraz mogą być wprowadzone tylko we wskazanych kierunkach z uwagi na wymienione *expressis verbis* wartości w prawie międzynarodowym.

WOLNOŚĆ PRASY NA PODSTAWIE KONSTYTUCJI RP

W ujęciu historycznym wolność prasy deklarowana była w Konstytucji z dnia 22 lipca 1952 r.[34], która w art. 71 ust. 1 stanowiła, iż „Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji". Nadto w ust. 2 powołanego artykułu dodano: „Urzeczywistnieniu tej wolności służy oddanie do

[34] Dz.U. z 1952 r. nr 33, poz. 232.

użytku ludu pracującego i jego organizacji drukarni, zasobów papieru, gmachów publicznych (...), radia oraz innych niezbędnych środków materialnych". Jednak deklaracje te miały pusty charakter. Rozwiązania prawne przyjęte w Konstytucji z roku 1952 negowały Konstytucję jako podstawowe źródło praw i wolności. Przede wszystkim przywołana Konstytucja była konstytucją semantyczną, propagowała istnienie innych zasad ustrojowych niż te, które faktycznie znajdowały zastosowanie w państwie[35]. Podkreślano charakter ideologiczny tego aktu, wyznaczając mu rolę proklamacji zasad, na których opierać się miało prawodawstwo. Tak więc to organy państwowe, nie zaś obywatele, były właściwym adresatem regulacji konstytucyjnych[36].

Należy zdecydowanie podkreślić, iż wolność słowa, druku, wypowiedzi, zgromadzeń itd. na podstawie obowiązującej wówczas konstytucji była znacznie ograniczona, istniała silna cenzura, a istnienie i działanie prasy było uzależnione od decyzji aparatu administracyjnego, który oparty był na przesłankach politycznych.

Aktualnie obowiązująca Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. zawiera postanowienia regulujące wolność prasy, przy czym przyjęte rozwiązania nieco odbiegają od standardów określonych w konstytucjach innych państw[37].

Polska ustawa zasadnicza w art. 14 zadeklarowała, iż „Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu". Ogólnie określona zasada została zamieszczona w rozdziale I „Rzeczpospolita", co może wskazywać, iż została ona ujęta jako jedna z podstawowych zasad ustroju politycznego państwa. Przywołana zasada stanowi jedną z idei przewodnich, na podstawie której oparta została konstrukcja prawnoustrojowa państwa oraz jej aparat. Treść wskazanej zasady nie zawiera żadnych ograniczeń wolności prasy, co mogłoby wskazywać na ich brak. Jednak dalsze przepisy Konstytucji RP, a w szczególności art. 31, art. 54, art. 61, art. 213 ust. 1 i 2, art. 233 ust. 1-3 wskazują, iż istnieją ograniczenia w tym względzie[38]. Mało przekonujące jest stanowisko, iż na treść art. 14 miało wpływ twierdzenie, że chciano wolność mediów w tym przypadku potraktować jako zasadę ustrojową, ponieważ w rezultacie sformułowano tu zasadę ustrojową absolutnej wolności prasy, a Konstytucja RP stoi właściwie na stanowisku formalnej wolności prasy[39].

Takie rozwiązanie problemu wolności prasy może budzić pewne wątpliwości także z punktu widzenia systematyki przyjętej w doktrynie, gdyż wolność prasy jest pochodną wolności wypowiedzi, którą to wolność formułuje art. 54 Konstytucji RP, znajdujący się w rozdziale II „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela".

Sformułowana w art. 14 Konstytucji RP zasada daje obywatelom możliwość świadomego i czynnego udziału w realizacji władzy publicznej, czego przejawem jest wolności prasy. Wolność

[35] J. Sobczak, *Prawo prasowe*..., s. 62.

[36] M. Jagielski, *Gwarancje praw i wolności w projektach nowej polskiej konstytucji*, „Prawa człowieka. Humanistyczne Zeszyty Naukowe" 1995, nr 10, s. 81.

[37] Generalnie przyjmuje się w rozmaitych konstytucjach, iż po wyartykułowaniu ogólnej zasady, że prasa jest wolna, od razu wskazuje się na dopuszczalne ograniczenia tej wolności, zob. np. art. 5 konstytucji RFN czy art. 21 konstytucji Włoch z 1947 r.

[38] J. Sobczak, *Prawo prasowe*..., s. 63.

[39] J. Sarnecki, *Regulacja problematyki środków społecznego przekazu w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów*, Warszawa 2005, s. 18-19.

prasy jest gwarantem realizacji wolności wypowiedzi, czyli wyrażania swoich poglądów, a także pozyskiwania i rozpowszechniania informacji[40]. Także w orzecznictwie potwierdzono, iż wolność słowa w sposób naturalny przysługuje każdej jednostce ludzkiej. Podkreślono również rolę unormowań konstytucyjnych potwierdzających istnienie tej wolności, a także wskazanie podstawowych aspektów oraz ustanowienie niezbędnych gwarancji koniecznych ograniczeń[41].

Konstytucja RP w art. 14 nakłada na państwo pewne obowiązki związane z powstrzymywaniem się od ingerencji naruszającej wolność prasy i innych środków masowego przekazu. Oczywiście państwo nie jest pozbawione możliwości prawnego oddziaływania na prasę szczególnie w sytuacji naruszenia innych wartości i praw. Posłużenie się przez prawodawcę sformułowaniem „zapewnia" należy interpretować, iż państwo jest gwarantem wolności prasy.

Konkretyzacją przywołanego artykułu jest z pewnością treść art. 54 ust. 1 Konstytucji RP, który stanowi, iż: „Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów i rozpowszechniania informacji"[42]. Obejmuje ona przede wszystkim: wolność wyrażania poglądów, wolność pozyskiwania informacji oraz wolność rozpowszechniania informacji. Mimo, że jądro tej wolności wiąże się z dziedziną praw osobistych jednostki, w praktyce realizowana jest ona zwłaszcza poprzez wolność prasy i druku, a zatem poprzez wolność środków społecznego przekazu. Wiąże się ze sferą praw politycznych obywateli i właśnie z tego punktu widzenia może być uznana za jedną z najbardziej elementarnych gwarancji zasady demokracji oraz pluralizmu politycznego[43].

Wolność wyrażania swoich poglądów pozostaje w ścisłym związku z wolnością sumienia i religii, które zostały zagwarantowane w art. 53 Konstytucji RP. Wolność wyznania z pewnością musi być rozpatrywana na tle konstytucyjnych zasad określających pozycję kościołów, a także związków wyznaniowych oraz ich relacje z państwem[44]. Z pewnością dyspozycji art. 54 nie należy ograniczać tylko do postanowień art. 53 Konstytucji RP. Dokonując analizy art. 54 Konstytucji, należy przyjąć, iż dotyczy on nie tylko wolności posiadania poglądów, ale obejmuje także możliwość ich wyrażania. Z treści art. 54 ust. 1 Konstytucji bez wątpienia możemy wyinterpretować wolność słowa i druku, przy czym Konstytucja RP nie wspomina wprost o tych wartościach. Przez przyjęte przez prawodawcę w przywołanym wyżej artykule pojęcie wolności należy z pewnością rozumieć wolność wypowiedzi. Z reguły ma ona charakter szerszy od wolności publikacji oraz wolności prasy. Pochodną wolności wypowiedzi jest wolność pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, która jest gwarantowana w art. 54 ust. 1 Konstytucji RP. Wolność pozyskiwania i rozpowszechniania informacji zazwyczaj w doktrynie traktowana jest jako prawo. Niewątpliwie, jak wskazuje ustawodawca, przysługuje ona każdemu, a więc również dziennikarzowi. Zatem wolność ta stanowi fundament, a formułowane w ustawach zasady udzielania informacji dziennikarzom mają jedynie charakter porządkujący, wskazujący ograniczenia tej wolności w formie zakazów, nakazów czy sankcji[45].

---

[40] Szerzej na temat rozpowszechniana informacji: M. Chmaj (red.), *Wolności i prawa człowieka...*, s. 135-139.
[41] Uzasadnienie uchwały TK z dnia 2 marca 1994 r., W 3/93, OTK 1994, nr 1, poz. 17.
[42] M. Borucki, *Konstytucja III Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2005, s. 28.
[43] L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2003, s. 113.
[44] Ibidem, s. 112.
[45] J. Sobczak, *Prawo prasowe...*, s. 73.

Konstatując, należy stwierdzić, że Konstytucja RP zapewnia zarówno wolność prasy, jak i innych środków społecznego przekazu (art. 14 Konstytucji RP), a także wolność wypowiedzi, która została ujęta jako wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji (art. 54 ust. 1 Konstytucji RP).

Zdaniem J. Sobczaka w aktualnie obowiązującym stanie prawnym Konstytucja RP nie formułuje żadnych ograniczeń wolności prasy[46], a zatem skłania się do koncepcji materialnej wolności prasy. W szczególności nie zawiera ona ograniczeń w zakresie powstawania czy istnienia prasy. Ograniczeniami takimi mogłyby być, jak podkreśla autor, systemy: przywileju, kaucyjny (uzależniający wydanie prasy od wpłaty stosownej kwoty pieniężnej), koncesyjny (na podstawie którego podjęcie działalności prasowej, wydawanie prasy drukowanej, emitowanie programów radiowych oraz telewizyjnych uzależnione jest od posiadania zezwolenia, koncesji, którą wydaje organ wykonawczy, a wyjątkowo także sąd)[47]. Zatem według przywołanego autora granice wolności prasy wytyczają normy prawne i istniejące zasady współżycia społecznego, przy czym ustalenie istnienia danych zasad współżycia społecznego zostało zepchnięte na judykaturę. Próbę systematyzacji tych zasad podejmuje doktryna.

Szczególną rolę w systemie reglamentacji wolności prasy stosownie do treści art. 213 ust. 1 Konstytucji RP ma pełnić Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. Przywołany artykuł konstatuje, iż: „Rada (...) stoi na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji". Sprawowana przez KRRiT ochrona wskazanych wartości obejmuje jednak tylko ośrodki nadawania programów radiowego i telewizyjnego, a nie szeroko rozumianą prasę. Należy przyjąć, iż nie ma jednorodnego ujęcia wolności słowa i wolności prasy, przy czym różnice merytoryczne między tymi ujęciami są niewielkie. Przyjmując za L. Szotem wolność prasy jest rozumiana jako „pochodna wolności myśli, przekonań, wypowiedzi i słowa jest wolnością, której istotnym składnikiem są prawa obywatela do wolności wyrażania przekonań, opinii i poglądów, swobodnego ich otrzymywania i rozpowszechniania wszelkimi środkami"[48].

Omawiając problematykę wolności słowa i wolności prasy należy wskazać, iż zarówno w doktrynie, jak również w judykaturze przyjmuje się, że nie mają one charakteru absolutnego, tzn. mogą być poddane koniecznym ograniczeniom. Jak wspomniano wyżej, możliwość taką wyraźnie dopuszcza Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Ustanowienie takich ograniczeń należy do kompetencji ustawodawcy, a zarazem musi spełniać określone prawem warunki[49].

---

[46] Przynajmniej w odniesieniu do prasy drukowanej.

[47] J. Sobczak, *Prawo prasowe*..., s. 75; szerzej na temat wskazanych systemów ograniczeń na tle historycznym: I. Dobosz, *Prawo prasowe*..., s. 58-60.

[48] L. Szot, *Wolność dziennikarzy*..., s. 53.

[49] J. Sobczak, *Prawo prasowe*..., s. 75: 1) ograniczenie może nastąpić tylko w sytuacji, gdy dopuszczone jest to w sposób wyraźny w innych przepisach konstytucyjnych lub gdy konieczne jest wzajemne harmonizowanie wolności słowa z innymi zasadami i wartościami konstytucyjnymi; 2) ustawowe ograniczenie wolności słowa mogą być wprowadzone tylko w niezbędnym zakresie (należy je traktować jako wyjątki), ich wprowadzenie musi wynikać z wyraźnie sformułowanych przepisów ustawowych; 3) zarówno poszczególne ograniczenia ustawowe, jak i ich suma nie mogą naruszać istoty wolności słowa.

W aktualnie obowiązującym systemie prawnym regulującym wolność prasy, niektórzy przedstawiciele doktryny upatrują ograniczenia tej wolności także w systemie regulującym powstanie prasy drukowanej[50]. Kontrowersyjne jest pytanie, czy ma ona charakter systemu zgłoszeniowego, czy też rejestracyjnego. Wskazane rozwiązania odchodzą od systemu koncesyjnego obowiązującego przed wejściem w życie prawa prasowego, jakie funkcjonuje we współczesnym kształcie. Rozwiązania te stanowią z pewnością wielki krok naprzód w zakresie wolności prasy, przy czym są sprzeczne ze standardami prawa europejskiego oraz międzynarodowego, które nie dopuszczają ograniczeń dotyczących powstania i istnienia prasy drukowanej, natomiast nie wyłączają ich w odniesieniu do radiofonii i telewizji. Postanowienia Konstytucji RP w art. 54 ust. 2 jednoznacznie zakazują wprowadzenia systemu koncesyjnego, przy czym dopuszczają możliwość wprowadzenia przez ustawę obowiązku wcześniejszego uzyskania koncesji na prowadzenie stacji radiowej lub telewizyjnej. Takie rozwiązanie, jak wskazano wyżej, w zakresie obowiązku w stosunku do radiofonii i telewizji jest dopuszczalne na podstawie prawa europejskiego i międzynarodowego. W Konstytucji RP istnieje także brak postanowień dotyczących ograniczeń wolności prasy obejmującej treść publikacji. Przepis art. 54 ust. 2 Konstytucji RP zakazuje cenzury prewencyjnej, polegającej „na kontroli tekstu czy obrazu przed publikowaniem lub wyemitowaniem, skutkujące całkowitym lub częściowym zakazem rozpowszechniania informacji albo jej wstrzymaniem"[51]. Także w orzecznictwie przyjmuje się, iż jednym z przejawów wolności słowa jest wolność od cenzury prewencyjnej, rozumianej jako zapewnienie organom państwowym kompetencji kontrolowania treści wypowiedzi przed ich przekazaniem odbiorcy, na przykład przed publikacją, jak również uzależnienie od zgody organu państwowego przekazania wypowiedzi odbiorcy. Przyjmuje się, iż państwo może określić mechanizmy kontroli następczej wobec nadużyć wolności słowa, natomiast ingerencja uprzednia jest dopuszczalna tylko wyjątkowo, jako uboczny element innych legitymowanych konstytucyjnie działań państwa, na przykład dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Trybunał Konstytucyjny w uchwale z dnia 2 marca 1994 r.[52] wskazał, iż w sytuacji, gdy normy prawne adresowane są do podmiotu, który prowadzi działalność prasową zawierają nakazy lub zakazy dotyczące przygotowywania lub rozpowszechniania przekazów, jednak nie nakładają na wskazany podmiot obowiązku przedstawienia do uprzedniej kontroli programów lub audycji jakiemukolwiek podmiotowi, jak również nie zawierają kompetencji dla podejmowania przez inny podmiot oceny programów i audycji, to, jak przyjął Trybunał, norm takich nie można traktować jako norm statuujących cenzurę prewencyjną.

W doktrynie podnosi się, iż zakaz cenzury prewencyjnej oznacza, że państwo nie może ani tworzyć prawa umożliwiającego cenzurę prewencyjną, ani też nie jest władne powoływać organów do jej przeprowadzania. Zakaz cenzury prewencyjnej przyjęty przez Konstytucję RP należy traktować jako *erga omnes*, co oznacza, iż dotyczy on nie tylko państwa, ale także innych organizacji, na przykład organizacji społecznych. Zakaz cenzury prewencyjnej nie obejmuje

[50] Ibidem, s. 76; także I. Dobosz, *Prawo prasowe…*
[51] Ibidem, s. 77.
[52] Uchwała TK z dnia 2 marca 1994 r., W 3/93, OTK 1994, nr 1.

zakazu kontroli (cenzury) wewnątrzredakcyjnej, która ma pozaprawny charakter[53]. Postanowienia Konstytucji RP nie formułują natomiast cenzury represyjnej, która polega na kontrolowaniu treści środka przekazu po wydrukowaniu czasopisma, wyemitowaniu programu itd., pozostawiając odpowiednim organom możliwość podjęcia określonych prawem środków, na przykład konfiskatę nakładu. Konfiskata materiału prasowego może nastąpić tylko w sytuacji stwierdzenia przestępstwa, a jego zatrzymanie, gdy istnieje podejrzenie, że czynu takiego dokonano, bądź w toku postępowania cywilnego tytułem zabezpieczenia powództwa[54].

Wolność wypowiedzi wskazana w art. 54 ust. 1 Konstytucji RP doznaje jednak pewnych granic określonych przez art. 31 Konstytucji RP. Stosownie do treści ust. 3 przywołanego artykułu „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanowione tylko w ustawie, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw". Wytyczenie przez prawo granic wolności wypowiedzi jest szczególnie trudne, ponieważ wyznaczając je, nie należy, jak wskazuje prawodawca, naruszyć istoty tej wolności. Ustawodawca posłużył się zastrzeżeniem, iż ograniczenia nie mogą „naruszać istoty wolności i praw". Przy czym wskazane pojęcie nie zostało zdefiniowane przez doktrynę, a zatem ustalając jego zakres, należy posłużyć się wykładnią językową. Przez określenie „istota" należy rozumieć to, co jest w czymś zasadnicze, podstawowe; to grunt, założenie[55]. Zatem owe ograniczenia nie mogą naruszać sedna, zasadniczego jądra wolności i praw.

Za szerokim ujęciem granic wolności wypowiedzi przemawiają pewne nadrzędne wartości, takie jak na przykład: prawo do wymiany poglądów i idei, prawo do informacji zarówno w sensie czynnym, jak i biernym, którym ma ona służyć. Generalnie przyjmuje się, iż granice wolności wypowiedzi uzależnione są od sfery, której ona dotyczy, przy czym szersze granice wypowiedzi należy odnosić do wypowiedzi w sprawach publicznych[56]. Wolność wypowiedzi w sferze publicznej ma szczególne znaczenie w zakresie wolności prasy[57]. Wolność wypowiedzi w sprawach publicznych w większości przypadków stawiana jest na pierwszym miejscu w sytuacji kolizji z innymi wartościami, prawami czy wolnościami. Pewne wątpliwości dotyczą jednak sytuacji, gdy wolność wypowiedzi narusza dobra osobiste, dotyczy obyczajów, uczuć religijnych czy sfery intymnej. Szczególnie w odniesieniu do uczuć religijnych wielu autorów opowiada się za znacznie bardziej stanowczym ograniczeniem wolności wypowiedzi. Należy jednak zauważyć, iż otrzymywanie różnorodnych opinii na tematy publiczne, a zwłaszcza opinii krytycznych, daje społeczeństwu demokratycznemu możliwość kontrolowania władzy[58].

---

[53] J. Sobczak, *Prawo prasowe*..., s. 78.
[54] I. Dobosz, *Prawo prasowe*..., s. 61; także W. Skrzydło, *Konstytucje Rzeczypospolitej Polskiej*…, s. 52.
[55] Red. M. Szymczak, *Słownik języka polskiego*, t. I, Warszawa 1978, s. 809.
[56] J. Sobczak, *Prawo prasowe*..., s. 79.
[57] Szerzej: B. Michalski, *Podstawowe problemy prawa prasowego*, Warszawa 1998.
[58] A. Frankiewicz, *Regulacja wolności wypowiedzi w polskim porządku prawnym*, [w:] B. Banaszak, A. Preisner (red.), *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, Warszawa 2002, s. 362; także J. Sobczak, *Prawo prasowe*..., s. 79.

PODSUMOWANIE

Podsumowując powyższe rozważania, należy przyjąć, iż Konstytucja RP stanowi wyznacznik wolności prasy i wolności wypowiedzi, które zostały zagwarantowane treścią wskazanych wyżej artykułów, a w szczególności art. 14 i 54 Konstytucji RP. Ponadto dodatkową gwarancję wskazanych wartości stanowi fakt, iż stosownie do treści art. 8 Konstytucji RP przepisy jej są stosowane bezpośrednio, co daje możliwość zainteresowanym poszukiwania ewentualnej ochrony bez pośrednictwa norm ustawowych. Konstytucja RP zapewnia ochronę prawną wolności, co zostało wyrażenie przez sformułowanie: „nikomu nie wolno naruszać wolności człowieka". Przy czym ochronie prawnej, zgodnie z przepisami Konstytucji RP, podlegają tylko te zachowania jednostki, które nie naruszają wolności i praw innych. Oczywiście jak zostało wyżej wykazane, prawodawca dopuszcza możliwość wprowadzenia ograniczeń praw i wolności gwarantowanych konstytucyjnie, nie mogą one jednak naruszać istoty wolności i praw (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP). Podstawy uzasadniające wprowadzenie ograniczeń we wskazanym zakresie wyznaczone są również przez regulacje prawa międzynarodowego, które zostały ratyfikowane przez RP.

Bibliografia

Barta J., Dobosz I., *Prawo prasowe*, Kraków 1989.
Bartoszcze R., *Gwarancje wolności wypowiedzi w Europie Zachodniej*, Kraków 1995.
Bierzanek R., Symonides J., *Prawo międzynarodowe publiczne*, Warszawa 1998.
Borucki M., *Konstytucja III Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2005.
Chmaj M. (red.), *Wolności i prawa człowieka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2008.
Dobosz I., *Prawo prasowe*, Warszawa 2006.
Frankiewicz A., *Regulacja wolności wypowiedzi w polskim porządku prawnym*, [w:] B. Banaszak, A. Preisner (red.), *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, Warszawa 2002.
Garlicki L., *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2003.
Hołysz K., *Interpretacja praw człowieka w publikacjach Anny Michalskiej*, POLIHYMNIA, Lublin 2002.
Jagielski M., *Gwarancje praw i wolności w projektach nowej polskiej konstytucji*, „Prawa człowieka. Humanistyczne Zeszyty Naukowe" 1995, nr 10.
Kuźniar R., *Prawa człowieka, prawo, instytucje, stosunki międzynarodowe*, Warszawa 2006.
Locke J., *Dwa traktaty o rządzie. Traktat drugi*, Warszawa 1992.
Nowak M., *Trzy generacje praw człowieka ich znaczenie w świetle przesłanek ideowych i historycznych oraz w świetle ich genezy*, [w:] B. Banaszak (red.), *Prawa człowieka, geneza, koncepcje, ochrona*, Wrocław 1993.
Michalska A., *Podstawowe prawa człowieka w prawie wewnętrznym a Pakty Praw Człowieka*, Warszawa 1976.
Michalski B., *Podstawowe problemy prawa prasowego*, Warszawa 1998.
Olszewski H., Zmierczak M., *Historia doktryn politycznych i prawnych*, Poznań 1994.
Sarnecki J., *Regulacja problematyki środków społecznego przekazu w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak (red.), *Prawo mediów*, Warszawa 2005.

Skrzydło W., *Konstytucje Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Kraków 1998.
Skrzydło W. (red.), *Polskie prawo konstytucyjne*, Lublin 1997.
Sobczak J., *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2008.
Szot L., *Wolność dziennikarzy w polskim systemie prawnym*, Wrocław 2003.
Szymczak M. (red.), *Słownik języka polskiego*, t. I, Warszawa 1978.
Tatarkiewicz W., *Historia filozofii*, t. II, Warszawa 1968.
Wiśniewski L., *Wolność słowa i druku*, [w:] R. Wieruszewski (red.), *Prawa człowieka, model prawny*, Wrocław 1991.

Streszczenie: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. stanowi wyznacznik wolności prasy i wypowiedzi, które są zagwarantowane przede wszystkim przez art. 14 i 54 Konstytucji. Wolność prasy jest gwarantem realizacji wolności wypowiedzi, czyli wyrażania swoich poglądów, a także pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. Ponadto dodatkową gwarancję wskazanych wartości zapewnia treść art. 8 Konstytucji RP, który stanowi, iż przepisy ustawy zasadniczej są stosowane bezpośrednio, co daje możliwość zainteresowanym poszukiwania ewentualnej ochrony bez pośrednictwa norm ustawowych. Ochronie prawnej zgodnie z przepisami Konstytucji RP podlegają tylko te zachowania jednostki, które nie naruszają wolności i praw innych osób. Oczywiście regulacja ta nie ma charakteru bezwzględnego, ponieważ prawodawca dopuszcza możliwość wprowadzenia ograniczeń praw i wolności gwarantowanych konstytucyjnie, jednak nie mogą one naruszać ich istoty (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP). Podstawy uzasadniające wprowadzenie ograniczeń we wskazanym zakresie wyznaczone są również regulacjami prawa międzynarodowego, które zostały ratyfikowane przez RP.

Słowa kluczowe: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wyznacznikiem wolności prasy

CONSTITUTION RP DETERMINANT OF FREEDOM OF THE PRESS

Summary: The Polish Constitution of 2 April 1997. is a measure of freedom of the press and expression, which are guaranteed primarily by Article 14 and 54 of the Constitution. Freedom of the press is the guarantor of the implementation of freedom of speech, or of expressing their views, as well as the acquisition and dissemination of information. Furthermore, an additional guarantee of the indicated value provides the text of Article 8 of the Constitution, which states that the provisions of the Constitution are directly applicable, which gives you interested, the search for possible protection without the mediation of statutory norms. Legal protection under the provisions of the Constitution applies only to individual behavior that does not violate the rights and freedoms of others. Of course, this regulation is not absolute, because the legislature allows the possibility of introducing restrictions on the rights and freedoms guaranteed by the Constitution, but they can not violate their nature (Article 31. 3 of the Constitution). Grounds justifying restrictions in the indicated range are also designated regulations of international law that have been ratified by the RP.

Key words: The Polish Constitution determinant of freedom of the press